

ENKELE MOLLUSKENSOORTEN NIEUW VOOR ROTTUMEROOG

door

W. Ph. ten Klooster

Tijdens een verblijf van 23 tot 26 mei 1975 op het eiland Rottumeroog, werd behalve aan het verrichten van vogelwaarnemingen en het maken van floristische aantekeningen, tevens globaal aandacht besteed aan de malacofauna van dit eiland.

In 1967 werd door auteur dezes op Rottumeroog voor het laatst vrij intensief naar land- en zoetwatermollusken gezocht en dit leverde toen een viertal nieuwe soorten op, nl.: Trichia hispida, Vitrina pellucida, Succinea elegans en Succinea oblonga, welke uitgezonderd Vitrina pellucida, alle levend verzameld werden (Butot, Ten Klooster, 1968). Bekend waren van het eiland reeds: Cepaea nemoralis, Deroceras reticulatum en de beide zoetwater langslakken Lymnea stagnalis en Planorbis planorbis.

Tijdens het laatste bezoek werd getracht een indruk te krijgen in hoeverre zich wijzigingen in het beeld hadden voorgedaan. De excursiedag (25 mei 1975) was in vergelijking tot 1967 slechts anderhalve week vroeger, zodat ongeveer dezelfde omstandigheden konden worden verwacht.

Vanaf de voogdwoning werd via de werktuigenloods in o.z.o. richting de stuifdijk gevolgd en wel aan de zuidzijde, waar zich een ijle helmvegetatie heeft ontwikkeld (mogelijk geplant) met hier en daar een duindoornstruikje. Allerlei aanspoelsel duidde er op dat deze zone tijdens hoge vloed onder water kwam. Dat stukjes wrakhout reeds geheel of gedeeltelijk onder het duinzand gestoven waren wees er echter op dat het zeewater deze zone geruime tijd niet meer had bereikt. Er werden enkele fragmenten van huisjes

van Cepaea nemoralis aangetroffen en een sterk beschadigd, eveneens leeg huis van Vitrina pellucida. Deze laatste soort is dan ook nog steeds niet levend vastgesteld, hoewel mag worden aangenomen dat de soort er wel levend voorkomt. Voorts werden onder enkele kleine stukjes wrakhout 6 levende exemplaren van Pupilla muscorum, 2 eveneens levende exemplaren van Cochlicopa lubrica, 1 levend exemplaar van Vallonia pulchella en 1 idem van Vallonia excentrica aangetroffen. Alle beesten waren volwassen of vrijwel volwassen.

Voor zover bekend, waren deze soorten nog niet eerder op Rottumeroog aangetroffen. Wanneer we de beide Vallonia's als afzonderlijke soorten beschouwen, dan kunnen we vaststellen dat het totaal aantal soorten op 12 is gekomen, aannemende dat alle reeds bekende soorten zich hebben kunnen handhaven. Dit laatste is echter nog geenszins zeker.

Er bestond reeds twijfel over het levend voorkomen van Vitrina pellucida, doch van Trichia hispida bv. werden tijdens het laatste bezoek slechts enkele lege huisjes gevonden, terwijl Deroceras reticulatum nergens meer gevonden werd. Ook Succinea elegans en Succinea oblonga werden niet gezien en hetzelfde geldt voor Lymnea stagnalis en Planorbis planorbis. Hierbij dient echter wel gezegd, dat het mij op dat moment ontbrak aan middelen om het poeltje achter de voogdwoning grondig te bemonsteren. Het maakte echter een vervuilde indruk en van de waterplantenbegroeiing die hier in 1967 werd aangetroffen was niets meer over.

Het lijkt erop dat de malacofauna van Rottumeroog aan vrij grote schommelingen onderhevig is. Dit zowel met betrekking tot het soortenaantal als het aantal exemplaren per soort. Een verklaring hiervoor is mogelijk te vinden in het feit dat het eiland Rottumeroog een zeer dynamisch milieu is. Hoge waterstanden, overstuiving, predatie door trekvogels enz. kunnen er gemakkelijk toe bijdragen dat een kleine populatie in z'n geheel verloren gaat voordat een uitwijkmogelijkheid kan worden gezocht. Daar staat tegenover, dat via rijshout, bouwmaterialen, voertuigen, e.d. gemakkelijk soorten op het eiland kunnen worden geïntroduceerd. Het in onbruik raken van de voormalige groentetuin op het eiland is er mogelijk de oorzaak van dat Deroceras reticulatum de strijd geleidelijk moet opgeven.

Het is moeilijk aan te tonen of we hier met een zgn. restfauna te maken hebben. Veeleer bestaat de indruk met een gelegenheidsfauna te doen te hebben. Wanneer de menselijke beïnvloeding van het eiland zou verdwijnen lijkt de kans groot, dat alleen die soorten overblijven die de hoge graad van dynamiek kunnen doorstaan of zelfs nodig hebben. Te denken valt hier bv. aan Pupilla muscorum, Vallonia's en mogelijk ook Vitrina pellucida en Cochlicopa lubrica. Zolang de invloed van de mens echter wel aanwezig blijft is de kans groot dat soorten elkaar blijven afwisselen.

Literatuur:

1. Butot, L.J.M. en W. Ph. ten Klooster, 1968. Mollusken van Rottumeroog. De Levende Natuur, jrg. 71 no. 3, (4 ill.).
2. Gittenberger, E., W. Backhuys en Th.E.J. Ripken, 1970. De landslakken van Nederland. Amsterdam.